

1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1187
Toplantı Tarihi/Sayısı : 07.08.2025/54
Karar Numarası : 2025/484
Başvuran : M.A.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın yazdığı kitabın basıma hazırlanmak için ceza infaz kurumu dışına gönderilmesi talebinin reddedilmesinin insan haklarına aykırı olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Java programlama dili hakkında 1300 sayfalık bir kitap yazdığını,

b. Kitabın basıma hazırlanmak için Kurum dışına gönderilmesi gerektiğini, bu nedenle İdareye başvurduğunu,

c. İdarenin kitabı incelemeden “kitabın yazım amacının bilinmediği, şifreli haberleşme olabileceği, örgütsel mesaj içeriyor olabileceği, Kurum güvenliğine zarar verebileceği” gerekçeleri ile talebini reddettiğini,

ç. Söz konusu gerekçelerin hukuka uygun olmadığını ve kitabın yazım amacının açık olduğunu iddia etmekte,

d. İdarenin kararının hukuka ve insan haklarına aykırılıklarının incelenmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumun terör suçlarından hüküm alan mahpusların da bulunduğu bir ceza infaz kurumu olduğu, bu durumun güvenlik tedbirlerinin yüksek düzeyde tutulmasını gerektirdiği,

b. Belirtilen gerekçeler çerçevesinde içeriği anlaşılamayan bir kitabın Kurum dışına gönderilmesine izin verilmediği,

c. Kitabın, örgüt içinde haberleşme yöntemlerinden biri olabileceği, şifreli haberleşme ve örgütsel notlar içerebileceği, denetiminin mümkün olmadığı, Kurum düzen ve güvenliği açısından tehlike oluşturabileceği hususları göz önüne alınarak başvuranın talebinin reddedildiği,

ç. İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının, başvuranın talebinin reddine ilişkin 29/5/2024 tarihli ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

... sayılı kararına karşı başvuranın yargı organına itiraz hakkının olduğu ancak bir itirazda bulunmadığı, belirtilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süresi içinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir... Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği ... yönlerinden incelenir*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir: "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. Başvurunun esas incelemesine geçmeden önce Kurumun, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalıdır.

13. OPCAT'ın 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları asgari olarak, özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaya karşı korunmalarını güçlendirmek amacıyla alıkonulma yerlerini düzenli olarak ziyaret etmekle ve Birleşmiş Milletler'in ilgili normlarını dikkate alarak bu ziyaretleri raporlayarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

14. Kurumumuz OPCAT'de açıklanan bu yetkiye ek olarak, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi uyarınca, özgürlüğünden mahrum bırakılan veya koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemekle görevlendirilmiştir.

15. Başvuran dilekçesinde, ceza infaz kurumunda yazdığı kitabın basıma hazırlanmak amacıyla Kurum dışına gönderilmesine İdare tarafından izin verilmemesinin insan haklarına aykırı olduğunu iddia etmektedir.

16. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev sayılı Tavsiye Kararı'nda hürriyeti bağlayıcı cezaların infazının, mahpuslara anlamlı mesleki faaliyetler ile tedavi programları sunmasını ve böylelikle mahpusların topluma tekrar entegre olmalarının sağlanacağı belirtilmektedir.

17. Benzer şekilde, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfaz Hakkında Kanun'un *"İnfazda temel amaç"* başlıklı 5'inci maddesinde *"Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır."* hükmü yer almaktadır.

18. Bu kapsamda, başvuranın Java programlama diline ilişkin 1300 sayfalık kitabının yazım aşamasında Kurumda bir engelle karşılaşmadığı, ancak kitabın basıma hazırlanmak üzere Kurum dışına gönderilmesi için İdareden onay alamadığı ve bu nedenle sorun yaşadığı anlaşılmaktadır.

19. Buna ilişkin olarak, İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı 29/5/2024 tarihli ve ... sayılı ilgili kararında *"... hükümlünün yazdığı içeriği bilinmeyen kitabın kurumdan çıkarılmasının maksadının bilinemediği, kitabın içeriğinde şifreli haberleşme ve örgütsel notlar olabileceği, örgüt içerisindeki haberleşme yöntemlerinden biri olabileceği ve denetiminin mümkün olmadığı, ayrıca kurum düzen ve güvenliği açısından tehlike oluşturabileceği"* gerekçeleriyle başvuranın talebi uygun bulunmamıştır.

20. BM İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin 1'inci maddesinde belirtildiği üzere Sözleşme kapsamındaki işkence tanımı *"bir kişiden veya üçüncü bir kişiden bilgi ya da itiraf elde etmek, kendisini veya üçüncü bir kişiyi işlemiş olduğu ya da"*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

işlediğinden şüphelenilen bir fiilden dolayı cezalandırmak, kendisini veya üçüncü bir kişiyi korkutmak veya zorlamak ya da herhangi bir türde ayrımcılığa dayalı bir nedenden ötürü, kişiye kasten ciddi fiziksel veya zihinsel acı ya da ıstırap verilmesi" olarak açıklanmaktadır.

21. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), ceza infaz kurumunda yazılan kitap taslağının yayımlanması amacıyla İdareye teslim edilmesinden sonra kitaba İdare tarafından el konulmasını, Sözleşme'nin 10'uncu maddesinde yer alan ifade özgürlüğünün ihlali kapsamında değerlendirmiştir (AİHM, Sarıgül/Türkiye, B. No: 28691/05, 23/5/2017, para. 29-33).

22. Bu bağlamda, başvuranın iddiasının özünde ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilebilir nitelikte olduğu anlaşılmakla birlikte, Kurumun yalnızca ulusal önleme mekanizması görevi çerçevesinde başvuruları inceleme yetkisine sahip olduğu belirtilmelidir.

23. Sonuç olarak, başvuranın kitabın ceza infaz kurumu dışına çıkarılması talebinin İdare ve Gözlem Kurulunca reddedilmesine ilişkin şikâyetinin, işkence ve kötü muamelenin ihlalinin gündeme getirecek bir iddia içermediği dolayısıyla Kurum görev alanına girmediği gerekçesiyle; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/8/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Üye

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: